

Nio reformer för fler internationella forskare i den svenska industrin

December 2024

IKEM

Innehåll

Sammanfattning.....	3
Förord	4
Inledning.....	5
Utländska doktorander: Vilka kommer, vilka stannar?.....	6
Aktiva doktorander	7
Vart tar de disputerade vägen?	9
Ekonomiska konsekvenser av att doktorander inte stannar	11
Vad kan göras för att fler ska stanna?.....	12

Sammanfattning

- Internationell rekrytering är avgörande för kompetensförsörjningen i den kunskapsintensiva industrin. En av rekryteringsvägarna är internationella doktorander, som borde ha en naturlig väg in i industrin efter avslutade forskarstudier.
- En fjärdedel av doktoranderna i Sverige är inresande från utanför Sverige, EU eller EES. I de områden som är mest relevanta för industrin – teknik, tillverkning och naturvetenskap – är andelen avsevärt större, omkring 40 procent.
- En stor andel av de utländska doktoranderna lämnar Sverige efter disputationen. Under femårsperioden 2019–2023 lämnade 1 400 disputerade personer i industrinära inriktningar landet. Hade alla stannat hade det inneburit att Sveriges förädlingsvärde varit 2,8 miljarder kronor högre och skatteintäkterna 840 miljoner kronor högre, bara för den perioden.
- Det politiska målet måste vara att fler ska vilja stanna i Sverige och att de som vill stanna har goda möjligheter att göra det. Rapporten avslutas med tio reformförslag för att underlätta det.
 1. Nationell strategi för talangattraktion
 2. Mål om ökad arbetskraftsinvandring
 3. Fortsatt utökning av expertskatten
 4. Bättre samverkan mellan utbildningsinstitutioner och näringsliv
 5. Möjlighet till språkutbildning under utbildningstiden
 6. Fungerande bostadsmarknad
 7. Internationella skolor för medföljande barn
 8. Servicecenter för arbetskraftsinvandrare
 9. Prioritering av anhöriga i samma snabbspår

Förord

Internationellt samarbete är avgörande för nya forskningsresultat – material, mediciner, teknik och insikter som tar mänskligheten till nya höjder. Utan ett fritt flöde av idéer skulle utvecklingen snabbt bli insulär, avskuren och trögrörlig. Det fria idéflödet kräver i sin tur en fysisk rörlighet för personer. Inte sällan har Nobelpriset delats ut till personer som gjort sina stora genombrott i ett annat land än de föddes. Från Marie Curie, som föddes i Polen men bodde i Frankrike, och emottog priset i både fysik (1903) och kemi (1911) till mer samtida exempel som Aleksej Jekimov, Katalin Karikó och Emmanuelle Charpentier.

Det är inte bara i den världsledande forskningsfronten den internationella rörligheten spelar roll. Kunskapsintensiva industrier utvecklar nya lösningar hela tiden, och inte minst hos IKEM:s medlemmar är behovet stort av forskarutbildad personal. Ungefär var tionde anställd i våra medlemsföretag är forskarutbildade och bidrar till näringslivets utveckling av nya lösningar för modern medicin, grön omställning och hållbar tillväxt.

Den svenska industrin verkar i hela världen. Våra medlemsföretag står för en fjärdedel av Sveriges varuexport, är ofta internationellt ägda och verkar i konkurrensutsatta och globala värdekedjor. Det är en styrka – den globala handeln och det globala näringslivet gör att vi kan ta fram bättre produkter både klimatsmartare och mer ekonomiskt effektivt.

IKEM:s industrier arbetar alltid med effektivt resursutnyttjande. I den här rapporten är de humankapitalet som står i centrum: de värden som går förlorade för Sverige när forskarutbildade lämnar landet, och vad politiken kan göra för att underlätta för fler att stanna. Det är någonting en regering som värnar om spetskompetens, industrins tillväxt och attraktivitet för internationella talanger bör värna.

Jonas Hagelqvist
vd IKEM

Caspian Rehbinder
ansvarig arbetsmarknadspolitik IKEM

Inledning

Kompetensförsörjningen äger rum på en global marknad. Ska Sveriges kunskapsintensiva industri fortsatt kunna ligga framkant för den gröna omställningen måste den ha konkurrenskraftiga förutsättningar, inte minst gällande kompetensförsörjningen av högspecialiserad arbetskraft. I en tidigare rapport från IKEM visar vi att våra branscher behöver rekrytera tusentals forskarutbildade.¹

Regeringen har ambitionen att Sverige ska vara ett attraktivt land för högkvalificerad arbetskraftsinvandring. Det är en viktig ambition, som kräver handling. Just nu, hösten 2024, ser Sverige ut att gå mot rekordlåg arbetskraftsinvandring med kraftigt sjunkande antal i alla kategorier – inklusive de högkvalificerade invandrare som regeringen vill värna.

Förutsättningarna är på många sätt ändå goda. I *The Economists* "footloose index" frågar de högkvalificerade personer i hela världen vart de skulle vilja flytta om de hade möjligheten.² Listan toppas av stora och engelsktalande länder – Kanada, Australien, USA – men Sverige ligger på en tiondeplats i den senaste mätningen, utförd 2021–23. Det är samma position som 2010–12, och en liten nedgång från åttondeplats både 2013–15 och 2016–18. Sverige kan bli ännu mer attraktivt som destinationsland, men utgångspunkten är relativt god.

En av de viktiga rekryteringskanalerna för forskarutbildade i industrin är utländska doktorander. Unga forskare är i hög utsträckning födda i andra länder, särskilt i de viktigaste fälten för industrin. Många stannar i Sverige – antingen i akademien eller i industrin – men många lämnar också landet. Den här rapporten ger en översikt av hur sammansättningen ser ut, hur många som stannar och hur fler kan ges möjlighet att göra det.

Inom de ämnesområden som är mest relevanta för IKEM:s medlemmar är det en relativt hög andel som är inresande från tredje land: ca fyra av tio, att jämföra med en av fyra av samtliga aktiva doktorander. Andelen inresande från tredje land är ännu högre inom vissa delämnar.

Den här rapporten visar att fler doktorander som stannar i Sverige skulle innebära stora samhällsekonomiska vinster och pekar ut områden där politik, näringsliv och akademi kan stärka attraktiviteten och möjligheten för utländska doktorander att stanna i Sverige efter disputation och bidra till industrins konkurrenskraft.

1 Hjortzberg & Hannerz (2022), *Fler forskarutbildade önskas*. IKEM.

2 *The Economist* (2024), "Our footloose index: the most attractive countries for graduates", 22 oktober.

Utländska doktorander: Vilka kommer, vilka stannar?

I detta dokument görs en analys av statistik över verksamma doktorander under året 2018 respektive 2023, samt disputerade under perioderna 2014–2018 respektive 2019–2023.³ Statistiken är beställd ifrån SCB och bygger på register med individdata. Följande register används:

- Universitets- och högskoleregistret
- BAS-registret
- Registret över asylsökande
- Registret över totalbefolkningen

Siffrorna kan variera något beroende på uttag, exempelvis kan det totala antalet doktorander variera på marginalen beroende på om de summeras utifrån finansieringsform eller utifrån ämnesinriktning.

Statistiken visar verksamma doktorander uppdelade efter ämnesinriktning, lärosäte, kön samt huruvida de är inresande eller inte. Statistiken över antal inresande fördelas efter om de är inresande ifrån nordiska länder, EU-länder eller tredje land. För att klassas som inresande behöver individen ha anlänt till Sverige inom två år före de var doktorandnybörjare.

Därtill finns statistik över vart disputerade tar vägen efter examen – om de stannar inom akademien eller går till annan arbetsgivare, och då till vilken bransch.

³ Se appendix för en metodgenomgång.

Aktiva doktorander

Vi har granskat aktiva doktorander, indelat efter lärosäte, kön, huruvida de är inresande eller inte samt finansieringsform. Materialet täcker därtill två olika år, 2018 respektive 2023, för att möjliggöra analyser av förändringar mellan årtalen.

År 2023 var 22 000 personer aktiva doktorander i Sverige. Det största området är inom hälso- och sjukvård, med drygt 8 000 doktorander, följt av grupperna naturvetenskap, teknik respektive samhällsvetenskap. Ser man till utländska doktorander utgör de totalt nära hälften, eller 10 000 av 22 000 doktorander, varav knappt hälften är från EU. Eftersom EU-medborgare har, i all väsentlighet, samma möjligheter att stanna i Sverige eller i övrigt röra sig fritt inom unionen, fokuserar den här rapporten på den andra hälften av de inresande doktoranderna, från tredjeland.

Störst andel inresande från tredjeland är inom de industrinära forskningsfälten naturvetenskap, matematik och IKT samt teknik och tillverkning. Det är samma generella fördelning som 2018, med den märkbara förändringen att andelen doktorander som är inresande från tredjeland är högre i samtliga kategorier utom hälso- och sjukvård, där den är i princip oförändrad. Vi ser inga stora förändringar i några kategorier, utan det rör sig om ett gradskifte med några procentenheter.

Jämfört med 2018, fem år tidigare, är andelen doktorander som är inresande från tredjeland marginellt högre i nästan samtliga kategorier. I ämnen som pedagogik är nivåerna mycket låga (6 procent), medan det tvärtom är höga nivåer i de områden som är mest avgörande för den kunskapsintensiva industrins kompetensförsörjning, naturvetenskap, matematik och IKT (37 procent) samt teknik och tillverkning (40 procent).

Tabell 1. Doktorander per ämne (SUN1), 2018 och 2023.

	Antal totalt	Förändring sedan 2018	Andel inresande (ej EU)	Förändring sedan 2018
Pedagogik	883	- 13	6 %	+ 2 %
Humaniora och konst	1 257	- 92	14 %	+ 2 %
Samhällsvetenskap, juridik, handel, adm.	2 465	- 294	23 %	+ 5 %
Naturvetenskap, Matematik och IKT	4 423	- 283	37 %	+ 2 %
Teknik och tillverkning	4 194	- 454	40 %	+ 2 %
Lant- och skogsbruk samt djursjukvård	346	+ 30	32 %	+ 3 %
Hälso- och sjukvård samt social omsorg	8 366	+ 255	14 %	- 1 %
Tjänster	162	+ 49	26 %	+ 15 %
TOTALT	22 096	- 766	24 %	+ 1 %

Tredjeland per lärosäte

Andelen inresande doktorander inom de mest relevanta områdena för IKEM:s industrier varierar per lärosäte. Här är några exempel från olika lärosäten.

På **Luleå tekniska universitet** är 51 procent respektive 48 procent av doktoranderna inom Naturvetenskap, Matematik och IKT respektive Teknik och tillverkning inresta från tredje land.

På **KTH** är 45 procent respektive 41 procent av doktoranderna inom Naturvetenskap, Matematik och IKT respektive Teknik och tillverkning inresta från tredje land.

På **Linköpings universitet** är 42 procent respektive 42 procent av doktoranderna inom Naturvetenskap, Matematik och IKT respektive Teknik och tillverkning inresta från tredje land, men endast 2 procent av doktoranderna inom Hälso- och sjukvård.

På **Umeå universitet** är 39 procent av doktoranderna inom Naturvetenskap, Matematik och IKT inresta från tredje land.

På **Karlstad universitet** är 37 procent av doktoranderna inom Naturvetenskap, Matematik och IKT inresta från tredje land.

På **Uppsala universitet** är 35 procent av doktoranderna inom Naturvetenskap, Matematik och IKT inresta från tredje land, och 16 procent av doktoranderna inom Hälso- och sjukvård.

På **Stockholms universitet** är 35 procent av doktoranderna inom Naturvetenskap, Matematik och IKT inresta från tredje land.

På **Lunds universitet** är 32 respektive 30 procent av doktoranderna inom Naturvetenskap, Matematik och IKT respektive Teknik och tillverkning inresta från tredje land, och 9 procent av doktoranderna inom Hälso- och sjukvård.

På **SLU** är 31 procent av doktoranderna inom Lant- och skogsbruk samt djursjukvård inresta från tredje land.

På **Göteborgs universitet** är 30 procent av doktoranderna inom Naturvetenskap, Matematik och IKT inresta från tredje land.

På **Chalmers** är 22 procent respektive 40 procent av doktoranderna inom Naturvetenskap, Matematik och IKT respektive Teknik och tillverkning inresta från tredje land.

På **Karolinska Institutet** är 20 procent av doktoranderna inom Hälso- och sjukvård inresta från tredje land.

På **Malmö universitet** är 17 procent av doktoranderna inom Hälso- och sjukvård inresta från tredje land.

Andel tredjeland per ämne

I genomsnitt är 24–25 procent av alla doktorander (i samtliga ämnen) inresta från tredje land. Tittar man på ämnen som är relevanta för IKEM är fördelningen enligt nedan (se även tabell 1 ovan):

- Naturvetenskap, matematik och IKT: 37 procent
- Teknik och tillverkning: 40 procent
- Lant- och skogsbruk samt djursjukvård: 14 procent
- Hälso- och sjukvård samt social omsorg: 26 procent

Vad gäller ämnesinriktningar på SUN2-nivå finns det inriktningar där andelen är högre:

- Fysik, kemi och geovetenskap: 39 procent
- IKT: 46 procent
- Material och tillverkning: 50 procent
- Teknik och teknisk industri: 40 procent

Utöver att många doktorander är inresta från tredje land så kommer också många doktorander från andra nordiska länder samt från övriga EU. Det innebär att andelen svenska doktorander inom flera ämnen är under 50 procent:

- Fysik, kemi och geovetenskap: 37 procent
- Material och tillverkning: 37 procent
- IKT: 43 procent
- Biologi och miljövetenskap: 44 procent

Bland de ämnen där andelen svenska doktorander är som högst hör Matematik och övrig naturvetenskap (57 procent svenskar och endast 25 procent från tredje land), Samhällsbyggnad och byggnadsteknik (60 procent svenskar) samt inom Hälso- och sjukvårdsområdet (80–90 procent svenskar).

På SUN3-nivå är antalet doktorander per ämne färre (i genomsnitt några hundra per ämne). Här följer ett urval av andel inresande per ämne:

- Geovetenskap och naturgeografi: 45 procent
- Material och tillverkning: 52 procent
- Medicin: 14 procent
- Farmaci: 32 procent

Vart tar de disputerade vägen?

Efter avslutade doktorandstudier delar vi in karriärvägarna i tre huvudsakliga kategorier: akademi, bransch och bortfall. Akademi är de personer som har sin försörjning från akademien, bransch de som har försörjning från något annat företag – oavsett vilken bransch det rör sig om – och bortfall är de personer som saknar uppgift i BAS-registret. I den senare kategorin ingår personer som saknar uppgift i BAS-registret. De flesta av dessa är sannolikt personer som lämnat landet efter disputation och alltså inte registrerat någon inkomst i Sverige. Materialet innehåller statistik som visar var personer som disputerat under perioden 2014–2018 respektive 2019–2023.

Höga bortfall från naturvetenskapliga och tekniska ämnen

Tabellen nedan visar andelen disputerade som lämnar akademien för att arbeta i olika branscher, som stannar kvar i akademien samt andel bortfall. Den visar att de som disputerat inom naturvetenskap, matematik och IKT till 30 procent börjar jobba utanför akademien och att så många som en fjärdedel inte registrerar någon inkomst. Det innebär att ca 800 personer som doktoretrat inom dessa ämnesområden mellan 2019 och 2023 varken arbetar i svenska företag eller forskar på svenska lärosäten. Bland dessa finns drygt 200 personer som disputerat inom fysik, drygt 150 inom kemi, 74 matematiker och ca 100 inom IKT.

Under samma tidsperiod har nästan 600 personer som disputerat inom Teknik och tillverkning lämnat Sverige (eller av andra skäl bortfallit). Det är bland annat 90 personer som disputerat inom Kemi- och bioteknik, 126 personer inom elektronik, datateknik och automation och drygt 50 personer inom material och tillverkning.

För disputerade under perioden 2014–2018 är tendenserna samma.

Tabell 2. Andel disputerade 2019–2023, efter vad de gör efter disputation

Utbildningsinriktning	Bransch	Akademien	Bortfall	Antal totalt
Pedagogik	9 %	86 %	5 %	386
Humaniora och konst	16 %	68 %	15 %	675
Samhällsvetenskap, juridik, handel, adm.	19 %	64 %	16 %	1 442
Naturvetenskap, matematik och IKT	30 %	43 %	26 %	3 135
Teknik och tillverkning	43 %	36 %	21 %	2 840
Lant- och skogsbruk samt djursjukvård	23 %	52 %	29 %	221
Hälso- och sjukvård	50 %	36 %	14 %	4 689
Tjänster	8 %	72 %	19 %	72
Totalt	37 %	44 %	18 %	13 456

Var arbetar disputerade personer som lämnat akademien?

Inom Naturvetenskap, Matematik och IKT har 956 personer gått till bransch

- 345 (36 procent) har gått till *Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik*. Här ingår bl.a. teknisk konsultverksamhet, naturvetenskaplig forskning och utveckling.
- Att jobba i denna bransch är särskilt vanligt för disputerade inom Fysik, Kemi och geovetenskap (42 procent) samt Biologi och miljöverksamhet (39 procent)
- De som disputerat inom Matematik och Naturvetenskap respektive IKT går oftare (38 respektive 56 procent) till branscher inom *Informations- och kommunikationsverksamhet*, där exempelvis programmering och IT-tjänster ingår.

Inom teknik går 1 230 personer (43 procent) till bransch

- 488 personer, eller 40 procent, arbetar inom *Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik*. De flesta av dessa (371 personer) har disputerat inom Teknik och Tekniskindustri.
- 305 personer (25 procent) arbetar inom *Tillverkning*. Detta är särskilt vanligt (35 procent) bland de som disputerat inom Material och tillverkning
- 201 personer (16 procent) arbetar inom *Informations- och kommunikationsverksamhet*. Särskilt vanligt är detta bland disputerade inom Elektronik, Datateknik och Automation.

Inom hälso-, sjukvård och omsorg går 50 procent till bransch

- De flesta – 75 procent – arbetar inom vården
- 10 procent till *Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik*
- Övriga till offentlig förvaltning, handeln (apotek) samt tillverkning
- Inom 727 Farmaci går två tredjedelar till *Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik* (av de som lämnar akademien)

Ekonomiska konsekvenser av att doktorander inte stannar

I en rapport för Svenskt Näringsliv visar Jonas Öhlin att en ingenjör från tredjeländ bidrar med ungefär 1,4 miljoner kronor i ökat förädlingsvärde och 0,4 miljoner kronor i skatteintäkter.⁴ Disputerade inom industrin tjänar i snitt 40 procent mer än en ingenjör.⁵ En uppskattning är alltså att disputerade bidrar med omkring 2 miljoner kronor per person och år i ökat förädlingsvärde och 0,6 miljoner kronor per person.

Denna uppskattning bygger på den direkta ekonomiska effekten och en standardiserad multiplikator för att uppskatta spridningseffekten i ekonomin.⁶ Den tar däremot inte hänsyn till andra externa effekter som den kunskapsproduktion disputerade medarbetare bidrar till. Estimatet är försiktigt uppskattat, och det verkliga värdet sannolikt högre.

De utländska doktoranderna bidrar även på andra sätt. Andra studier har lyft värdet av studenters konsumtion under studietiden,⁷ och både bredare forskning och enskilda arbetsgivare kan illustrera det bredare värdet av tillgång till spetskompetens. För kunskapsintensiva industrier är det helt avgörande för den produktutveckling som har lett Sverige till den framgång och det välstånd vi kan åtnjuta idag.

Under femårsperioden 2019–2023 lämnade 1 400 disputerade personer i industrinära grenar landet. Hade alla stannat hade det inneburit att Sveriges förädlingsvärde varit 2,8 miljarder kronor högre och skatteintäkterna 840 miljoner kronor högre, bara för den perioden. Tar man genomsnittet per år är gård Sverige miste om ett långsiktigt bidrag på 700 miljoner kronor i BNP och 200 miljoner kronor i skatteintäkter jämfört med om alla hade stannat.

Det är ett övre estimat av antalet som kan stanna. Många doktorerar i ett land för att sedan återvända till industrin i sitt hemland, göra en postdoc i ett tredje land, flyttar av familjeskäl eller något annat. Det realistiska målet kan aldrig vara att alla som disputerar i Sverige stannar i Sverige. Däremot måste ambitionen vara att de som vill stanna i Sverige har möjlighet att göra det, och inte lämnar på grund av politiska misslyckanden. På det området finns mycket för politiken att göra.

4 Jonas Öhlin (2023), *Politiskt lönegolv till hög kostnad: Samhällsekonomiska effekter av ett lönegolv för arbetskraftsinvandrare*, Svenskt Näringsliv.

5 Hämtat från Näringslivets lönestatistik (2024).

6 En närmare metodbeskrivning finns i Jonas Öhlin (2019), *Gränslöst värdeskapande: Det samhällsekonomiska värdet av arbetskraftsinvandringen till Sverige*, Svenskt Näringsliv.

7 Till exempel Svenska institutet (2022), *Den ekonomiska effekten av internationella studenter*.

Vad kan göras för att fler ska stanna?

Nationell strategi för talangattraktion

Regeringen har uttryckt ett behov av att utveckla en nationell strategi för talangattraktion för att stärka Sveriges förmåga att attrahera och behålla internationell kompetens. Regeringen har tagit vissa steg i den här riktningen, men större reformer lyser med sin frånvaro. Det behövs en nationell strategi och en konkretiserad handlingsplan.⁸

Mål om ökad arbetskraftsinvandring

En del i den nationella strategin bör vara ett volymmål. IKEM har sedan tidigare krävt en fördubblad arbetskraftsinvandring.⁹ Tyvärr ser vi utvecklingen gå åt fel håll och arbetstillstånden minskar i så gått som samtliga kategorier, inklusive de mest kvalificerade yrkena. Detta är ett misslyckande och hotar kompetensförsörjningen.

Fortsätt utöka expertskatten

Högkvalificerad arbetskraft är en av de mest rörliga grupperna på den globala arbetsmarknaden och skatter påverkar vart de rör sig. Expertskatten är ett mycket effektivt sätt att underlätta rekryteringen av utländsk högkvalificerad arbetskraft. Den måste utökas ytterligare, både med stärkt nedsättning och sänkt lönekrav för direktkvalificering.¹⁰

Samverkan mellan utbildningsinstitutioner och näringsliv

En av de viktigaste faktorerna för vad som får studenter att stanna i ett land, enligt internationella studier från bl a OECD¹¹ och European Migration Network¹², är att det finns en fungerande samverkan mellan utbildningsinstitutionerna och näringslivet. En utländsk student som inte har fått kontakt med företag under utbildningsperioden kommer ha svårare att navigera sig fram till anställning i landet. Får de träffa potentiella arbetsgivare under tiden är trösklarna till arbetsmarknaden avsevärt lägre. Det finns också goda

8 Se Amelie Berg (2024), *Nationell strategi för att attrahera global kompetens*, Svenskt Näringsliv.

9 Katarina Helmersson (2023), "Kemiindustrin kräver fördubblad arbetskraftsinvandring", *Sveriges Radio*, 18 februari.

10 Caspian Rehinder (2023), *Reformer för en bättre expertskatt*, IKEM.

11 Kamm & Chaloff (2022), "Attraction, admission and retention policies for international students", *International Migration Outlook 2022*, OECD

12 European Migration Network (2019), *Attracting and retaining international students in the EU: EMN Synthesis Report for the EMN Study 2018*.

Möjlighet till språkutbildning under utbildningstiden

En annan faktor i litteraturen som stärker sannolikheten för att någon stannar i landet är språkundervisning. Den som bor i Sverige mer än ett år ska vara folkbokförd här och har då också rätt att delta i SFI. Men SFI har huvudsakliga andra målgrupper än studenter, och det är sannolikt att många inte heller känner till möjligheten. En möjlig lösning är att universitetet själv anordnar kurser på kvällar eller på annat sätt möjliga att förena med de huvudsakliga studierna.

Bostadssituationen är ett hinder

Ett stort problem för både nationell och internationell rörlighet är bostadssituationen. Köer till hyresrätter är långa och kostnaderna för bostadsrätter är höga. Många som hade kunnat och velat stanna och arbeta i Sverige missar möjligheten på grund av en bostadsmarknad som inte fungerar. Det behöver gå snabbare att bygga bostäder så att utbudet kan matcha efterfrågan, och hyressättningen behöver reformeras för att få ned kötiderna. Sådana reformer hade haft stora positiva samhällsekonomiska effekter även utöver att de hade möjliggjort för fler internationella studenter att stanna i Sverige.

Internationella skolor för barn

Avgörande för att Sverige ska vara attraktivt för inflyttad spetskompetens är möjligheten att ta med sin familj. För att det ska fungera måste det finnas en fungerande tillgång till internationella skolor för medföljande barn. Utan den möjligheten finns risk att kvalificerade utländska forskare och arbetskraftsinvandrare söker sig till andra länder.

Servicecenter för arbetskraftsinvandrare

Nya invånare i Sverige möter praktiska utmaningar som att skaffa samordningsnummer, bankkonto och hitta boende. Myndigheterna måste samordna sina insatser, vara förutsägbara och effektivt hjälpa både individer och arbetsgivare. Ett sätt att åstadkomma detta är centrala servicecenter där arbetstagaren har en naturlig väg in till samhället. Inspiration kan bland annat hittas i Nederländerna.¹³

Prioritera anhöriga i samma snabbspår

Migrationsverket har arbetat för att göra prövningen av arbetstillstånd snabbare och smidigare, särskilt för högkvalificerad arbetskraft. I dag är handläggningstiden ofta låg. Men trots Migrationsverkets och regeringens prioritering av högkvalificerad arbetskraftsinvandring hamnar anhöriga till arbetskraftsinvandrare i samma handläggningsskö som andra anhöriga, vilket i praktiken innebär antingen långa väntetider eller splittrade familjer i många månader innan alla kan vara på plats. Långa väntetider innebär i sin tur att kostnaden för rekrytering – både för arbetsgivare och arbetstagare – blir högre.

13 Se t.ex. Fredrik Voltaire (2016), *One stop shop för arbetskraftsinvandring*, Almega.

IKEM – Innovations och kemiindustrierna i Sverige
Box 55915 | SE-102 16 Stockholm
010-455 38 50 | info@ikem.se | ikem.se

IKEM – Innovations- och kemiindustrierna i Sverige företräder 1 250 svenska och utlandsägda företag med cirka 70 000 medarbetare. Vi är en bransch- och arbetsgivarorganisation för företag som arbetar med kemi i vid bemärkelse, både som tillverkare, distributörer och som användare. Företagen är kemi- och plastindustrier, läkemedelstillverkare, raffinaderier eller biokemi- och bioteknikföretag. IKEM företräder också medlemmar från t ex sten-, tvätt-, metall- och återvinningsindustrin.

IKEM verkar över hela Sverige och finns representerat i Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping, Växjö – och i Bryssel.

The logo for IKEM, consisting of the letters 'IKEM' in a bold, white, sans-serif font.